

HYTE-kerroin TEAvisari Vähimmäistietosisältö

29.3.2023 Hyvinvoinnin ja osallisuuden lautakunta

30.3.2023 Kasvatus- ja opetuslautakunta

Hyvinvointikoordinaattori Arja Väänänen

Hyte-kerroin

Kuntien valtionosuuksiin on tullut vuoden 2023 alusta alkaen kokonaan uusi laskentatekijä: hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen HYTE-kerroin. Tällä halutaan varmistaa kuntien aktiivinen toiminta asukkaiden hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi sote-uudistuksen jälkeenkin.

Kuntien ja hyvinvointialueiden hyte- tehtävät 1.1.2023 lukien

- Kunnan ja hyvinvointialueen hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tehtävät:
  - **Ensisijainen vastuu** hyvinvoinnin ja terveyden edistämisestä omassa toiminnassaan.
  - **Strategisessa suunnittelussa asetettava tavoitteet ja määriteltävä toimenpiteet.**
  - **Tehtävä päätösten vaikutusten ennakoarviointi** ihmisten hyvinvointiin ja terveyteen kohdistuvista päätöksistä väestöryhmittäin.
  - **Nimettävä terveyden- ja hyvinvoinnin edistämisen vastuutaho.**
  - **Seurattava asukkaiden elinoloja, hyvinvointia ja terveyttä sekä niihin vaikuttavia tekijöitä alueittain ja väestöryhmittäin.**
  - **Raportoitava valtuustolleen vuosittain hytestä ja valmisteltava valtuustokausittain hyvinvointikertomus ja –suunnitelma.**
- **Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisessä kunnan ja hyvinvointialueen on tehtävä yhteistyötä:**
  - **toistensa kanssa ja tuettava toisiaan asiantuntemuksellaan**
  - **alueella toimivien muiden julkisten toimijoiden, yksityisten yritysten ja yleishyödyllisten yhteisöjen kanssa.**
- **Kunnan ja hyvinvointialueen on edistettävä järjestöjen toimintaedellytyksiä ja vaikutusmahdollisuuksia.**
- **Hyvinvointialue järjestää vuosittaiset alueelliset neuvottelut** hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tavoitteista, toteutuksesta ja seurannasta, kuntien on osallistuttava näihin

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen rahalliset kannusteet kunnissa ja hyvinvointialueilla

- 15 § Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen lisäosa
(Laki **kunnan** peruspalvelujen valtionosuudesta 618/2021)
  - Kunnan hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kerroin määritellään kunnan hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen toimintaa kuvaavien indikaattoreiden sekä toiminnan tulosta kuvaavien indikaattoreiden perusteella
  - Lisäosan suuruus n. 100 M€
- 3 § Valtion rahoitus hyvinvointialueille
(Laki **hyvinvointialueiden** rahoituksesta 617/2021)
  - Hyvinvointialueille valtion rahoitusta hyvinvointialueen asukasmäärän, sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen tarvetta kuvaavien tekijöiden, asukastiheyden, vieraskielisyyden, kaksikielisyyden, saaristoisuuden, saamenkielisyyden sekä **hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen toimien perusteella**
  - Hyvinvointialueiden hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kertoimen perusteella määräytyvä rahoitusosuus 1%, sovelletaan 2026 lähtien

Valtioneuvoston asetus kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta 1393/2022

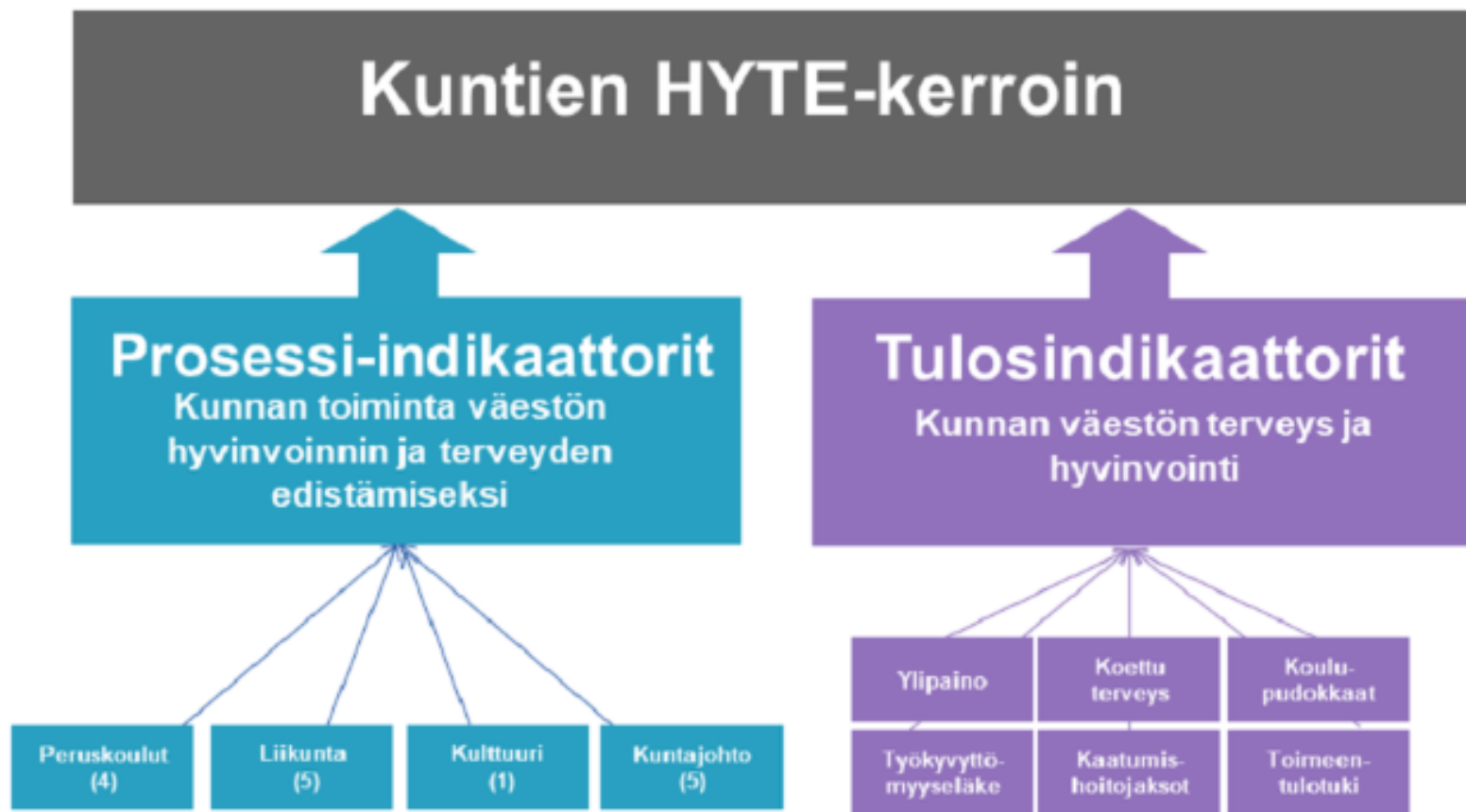
3 § Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen lisäosan määräytymisperusteet

- Kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetun lain 15 §:ssä tarkoitettua hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen lisäosaa määriteltäessä käytetään kunnan toimintaa ja kunnan toiminnan tulosta kuvaavia indikaattoreita.
- Toimintaa kuvaavien indikaattorien painokerroin on 0,0333 per indikaattori ja toiminnan tulosta kuvaavien indikaattorien painokerroin on 0,0833 per indikaattori.
- Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen lisäosaa määriteltäessä käytettävistä kunnan toimintaa ja kunnan toiminnan tulosta kuvaavista indikaattoreista sekä niiden tietolähteistä säädetään asetuksen liitteessä.
- Toiminnan tulosta kuvaavista indikaattoreista lasketaan kahden viimeisimmän vuoden erotus kuvaamaan tapahtunutta muutosta. Kaikki erotukset skaalataan niin, että vaihteluväliksi tulee 0–100. Jos indikaattorin arvo on jo tavoitetilanteessa, otetaan tämä huomioon laskennassa siten, että kunta saa kyseisen indikaattorin osalta maksimipisteet.
- Kunnan hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kerroin lasketaan keskiarvona kunnan toimintaa kuvaavien indikaattoreiden keskiarvosta ja kunnan toiminnan tulosta kuvaavien kahden viimeisimmän vuoden erotuksen keskiarvosta sekä jakamalla näin saatu keskiarvo vastaavalla koko maan asukasluvulla painotetulla keskiarvolla.

Hyte-kerroin

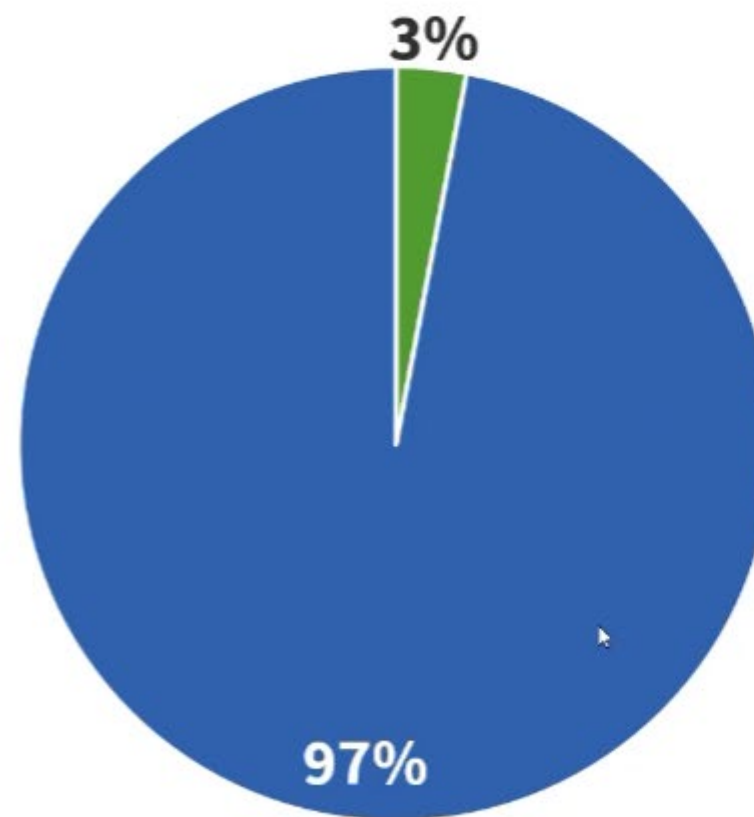
- Kunnille on otettu käyttöön hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen valtionosuuden lisäosa eli HYTE-kerroin.
- **HYTE-kerroin on kannustin, joka tarkoittaa, että kuntien rahoituksen valtionosuuden suuruus määräytyy osaksi kunnan tekemän hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyön mukaan.**
- Kunnalle myönnetään hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen lisäosana euromäärä, joka **lasketaan** kertomalla asukasta kohden määritelty hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen perushinta kunnan asukasmäärällä sekä kunnalle määritellyllä hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kertoimella.
- Hyte-kerroin Mikkelissä: 68 ja on 19,4 €/asukas (52 122 asukasta 31.12.2021),
yhteensä 1 011 166,80 €

Lisäosan suuruus määräytyy kahdenlaisten indikaattorien perusteella: toimintaa kuvaavista **prosessi-indikaattoreista** ja tuloksia kuvaavista **tulosindikaattoreista**. Indikaattorien soveltuvuus arvioidaan määrääjain, eivätkä ne tule olemaan aina samoja.

Hyte-kerroin kuntien valtionosuuksissa

100 miljoonaa euroa

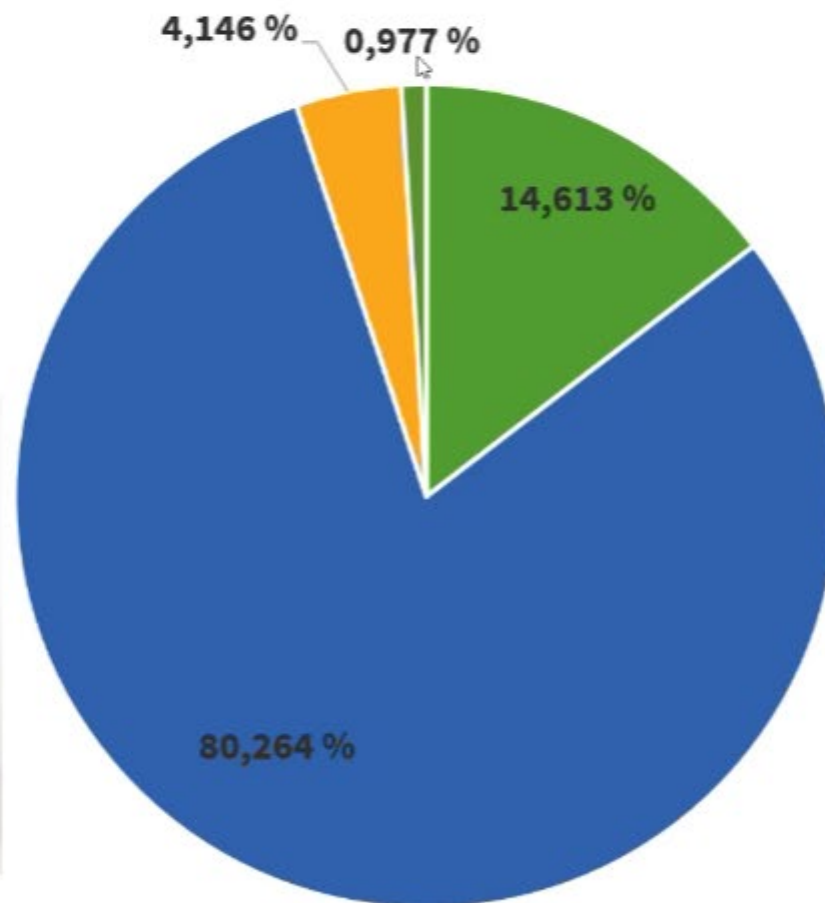
■ Hyte-kerroin ■ Muu valtionosuus

Hyte-kerroin hyvinvointialueiden rahoituksessa

202 miljoonaa euroa/
20,7 mrd

- Asukasperusteinen
- Palvelutarve (sis. pelan riskikertoimen)
- Olosuhdetekijät
- Hyte

Hyte-kertoimen perusteet – prosessi-indikaattorit

Prosessi-indikaattorit kuvaavat kunnan voimavaroja ja toimenpiteitä hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi. Niiden avulla mitataan nykytilannetta. Indikaattoreita on kohtuullisen monta, jotta toimintaa voidaan tarkastella laaja-alaisesti. Indikaattorit kuvaavat edellytysten luomista vaikuttavalle ja koordinoidulle hyvinvoinnin ja terveyden edistämiselle.

Toimintaa kuvaavat indikaattorit:

kuntajohto (5), liikunta (5), peruskoulut (4)

- Kuntalaisten elintapojen raportointi
- Väestön hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä kuvaavat mittarit
- Hyvinvointi- ja terveystavoitteiden toteutuminen
- Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen asiantuntijuus
- Asiakasraadit tai foorumit
- Lasten ja nuorten liikunta-aktiivisuuden raportointi
- Seurojen, yhdistysten ja kunnan yhteiskokous
- Kohdennetut liikkumisryhmät lapsille ja nuorille
- Vaikutusten ennakoarviointi (EVA)
- Liikunnan edistämisen poikkihallinnollinen työryhmä
- Kouluympäristön ja -yhteisön tarkastus
- Oppilaiden poissaolot
- Liikuntavälitunnit
- Kouluruokailu-suositus

Hyte-kertoimen perusteet - tulosindikaattorit

Tulosindikaattorit on valittu seuraavien periaatteiden mukaan:

- kunta voi omalla toiminnallaan vaikuttaa indikaattoreihin
- eri ikäryhmät ovat edustettuina
- jotta kunnan väestörakenne, sairastavuus tai työttömyystilanne ei vaikuttaisi tulokseen, mitataan tulosindikaattoreissa lähtökohtaisesti muutosta
- tavoite on, että kunnat olisivat mahdollisimman paljon samalla viivalla ja niillä on mahdollisuus saada todettavia, hyviä muutoksia näissä asioissa aikaan
- Kokee terveydentilansa keskinertaiseksi tai huonoksi, osuus 8. ja 9. luokan oppilaista
- Ylipaino, osuus 8. ja 9. luokan oppilaista
- Koulutuksen ulkopuolelle jääneet 17—24-vuotiaat, osuus vastaavan ikäisestä väestöstä
- Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet 25—64-vuotiaat, osuus vastaavan ikäisestä väestöstä
- Työkyvyttömyyseläkettä saavat 25—64-vuotiaat, osuus vastaavan ikäisestä väestöstä
- Kaatumisiin ja putoamisiin liittyvät hoitajakset 65 vuotta täyttäneillä henkilöillä verrattuna 10 000 vastaavan ikäiseen henkilöön.

- Miksi HYTE-kerroin?
- Sote-uudistuksessa sosiaali- ja terveystalvet siirtyvät hyvinvointialueiden järjestettäväksi, mutta vastuu kuntalaisten hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä säilyy kunnilla.
- Kuntien palkitseminen vaikuttavasta hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä on tärkeää, koska hyvinvoiva väestö on elinvoimaisen kunnan ja hyvinvointialueen edellytys. Lisäksi sosiaali- ja terveydenhuollon kustannusten kasvun hillitseminen vaatii, että hyvinvointia ja terveyttä edistetään laajalti ihmisten arkiympäristöissä.
- Edellytyksiä väestön hyvinvoinnille ja terveydelle luovat koulutus, liikunta-, ruoka- ja kulttuuripalvelut, kaavoitus, liikennejärjestelyt sekä monet muut kunnan tehtävät.

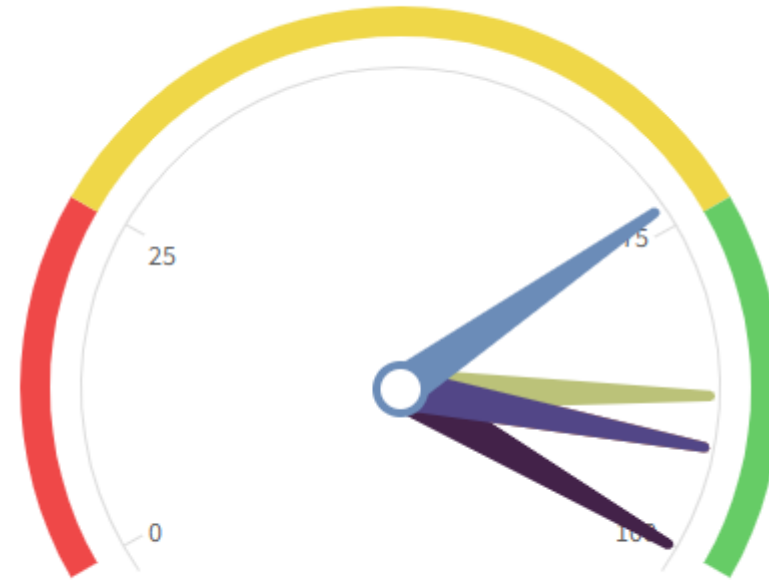

KUNTAJOHTO

Kuntien hyte-kertoimen prosessi-indikaattorit: Kuntajohto

Indikaattori	Indikaattorin kuvaus	Toimenpidesuosituks
Kuntalaisten elintapojen raportointi	Valtuustolle raportoidaan vuosittain väestön elintapoja ja niissä tapahtuneita muutoksia.	Valtuusto on kunnan ylintä päätösvaltaa käyttävä elin. Kunnanvaltuutettujen on tiedettävä kuntalaisten elintavoista ja niissä tapahtuneet muutokset tavoitteiden ja toimenpiteiden arvioimiseksi hyvinvointityöryhmässä. Valtuustolle tehdään vuosittain raportti, jossa kuvataan kuntalaisten terveyden ja hyvinvoinnin tilaa sekä toteutettuja toimenpiteitä niiden ylläpitämiseksi ja parantamiseksi. Raportti on osa hyvinvointikertomuksen toimeenpanoa ja lakisääteistä seurantaa. (1.), (2.), (6.)
Väestön hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä kuvaavat mittarit	Kunnan toiminta- ja taloussuunnitelmassa määritellään vuosittain mittarit, joilla seurataan väestön hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tavoitteiden toteutumista.	Kunnalla on käytössä joko omat mittarit tai kansalliset tietolähteet, kuten Avohilmo, Sotkanet, TEAviisari tai Terveysimme. Valitut painopisteet toimivat osana talousarviota ja toimialojen käyttösuunnitelmaa, joita arvioidaan talousarvion toteutumisen yhteydessä. Asetettujen tavoitteiden tulee olla selkeitä, jotta niitä voidaan mitata mahdollisimman yksiselitteisillä ja konkreettisilla mittareilla.
Hyvinvointi- ja terveystavoitteiden toteutuminen	Tarkastuslautakunnan tekemässä arviointikertomuksessa arvioidaan valtuustokausittain kunnan hyvinvointi- ja terveystavoitteiden toteutuminen.	Valtuusto asettaa tarkastuslautakunnan hallinnon ja talouden tarkastuksen ja arvioinnin järjestämiseksi. Tarkastuslautakunta on suoraan kaupunginvaltuuston alainen toimielin, jonka tehtävänä on mm. arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet toteutuneet kunnassa. Tällä oikeutuksella tarkastuslautakunta voi ottaa aktiivisesti kantaa myös hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tilaan ja asetettujen tavoitteiden toteutumiseen kunnassa. Tarkastuslautakunta voi tarkastella kunnan toimintaa kriittisesti, nostaa esiin onnistumisia ja esittää kunnan toiminnan kehittämistä. (2.), (3.)
Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen asiantuntijuus	Kunnassa toimii erikseen nimetty asiantuntija, suunnittelija tai vastaava, joka koordinoi hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyötä.	Kunta nimeää hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen vastuutahot. Toimeenpanosta vastaa esim. hyvinvointikoordinaattori tai vastaava asiantuntija, joka huolehtii mm. hyvinvointikertomustyön koordinoinnista ja yhteistyöstä kunnan toimialojen ja muiden toimijoiden kuten järjestöjen, yritysten ja seurojen välillä. (4.)
Asiakasraadit tai foorumit	Kunnan palveluiden suunnittelussa/kehittämistyössä hyödynnetään asiakasraateja/foorumeja.	Kunta järjestää asiakasraateja tai vastaavia osallisuuden foorumeja, joka keskittyy asukkaiden ja kunnan toimijoiden väliseen vuorovaikutukseen ja informaation jakamiseen. Nämä ovat väylä tuoda asukkaiden näkemyksiä kuntasuunnitteluun ja päätöksentekoon. Asiakasraadeilta tai foorumeilta saadaan aloitteita, esityksiä ja lausuntoja. Ne voivat osallistua alueen kehittämiseen, järjestää tilaisuuksia ja toimintaa ja osalla voi olla taloudellista päätösvaltaa esimerkiksi järjestöjen avustuksissa ja pienimuotoisessa paikallisessa kehittämisessä. (5.)

Kuntajohto : Mikkeli 2021

Kuntajohto

- Sitoutuminen
- Johtaminen
- Seuranta ja tarveanalyysi
- Voimavarat
- Osallisuus

Aineisto päivitetty 25.01.2023

Huono tulos Parannettavaa Hyvä tulos

← Pisteet

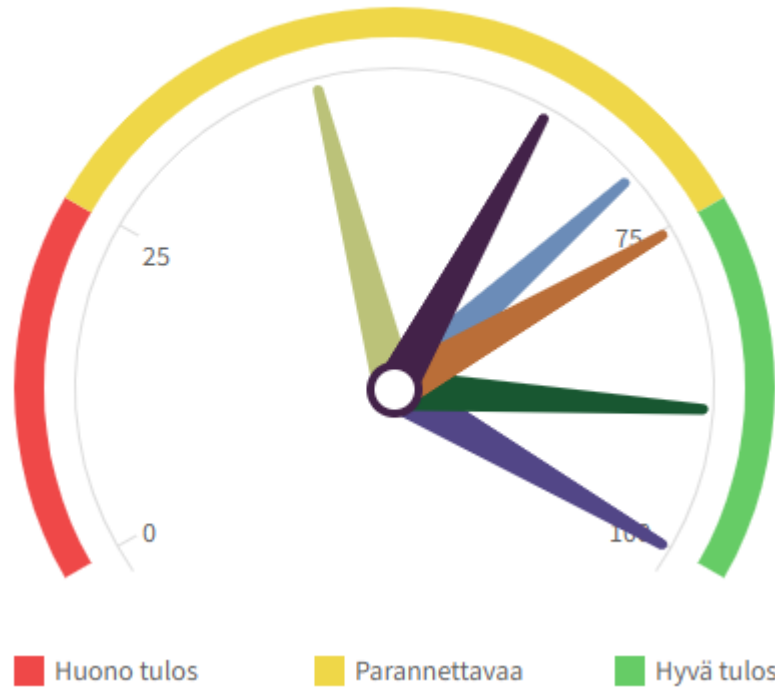
	Mikkeli	Koko maa
Kuntajohto	89	79
Sitoutuminen i	73	80
Johtaminen i	92	76
Seuranta ja tarveanalyysi i	100	87
Voimavarat i	88	78
Osallisuus i	92	71

Kuntien hyte-kertoimen prosessi-indikaattorit: Liikunta

LIIKUNTA

Indikaattori	Indikaattorin kuvaus	Toimenpidesuositukset
Lasten ja nuorten liikunta-aktiivisuuden raportointi	Lasten ja nuorten liikunta-aktiivisuutta raportoidaan vuosittain hyvinvointikertomuksessa tai vastaavassa.	Liikunta-aktiivisuus raportoidaan osana talousarviota edellisen vuoden toimintatarkastuksessa. Lasten ja nuorten liikunta-aktiivisuuden seurantatieto tulee raportoida luottamushenkilöhallinnolle päätöksenteon pohjaksi. (1.), (2.), (3.), (4.), (5.), (6.)
Seurojen, yhdistysten ja kunnan yhteiskokous	Kunta kutsuu säännöllisesti koolle liikuntaseurojen ja yhdistysten yhteiskokouksen.	Kunta koordinoi esimerkiksi liikuntafoorumin, järjestötreffien tai hyvinvointitalkoiden järjestämisen, johon kutsutaan mukaan esim. sosiaali- ja terveysalan yhdistykset, nuorisojärjestöt, maahanmuuttajajärjestöt, asukasyhdistykset, ikäihmisten yhdistykset ja kulttuuriseurat. (7.)
Kohdennetut liikumisryhmät lapsille ja nuorille	Kunnassa järjestetään kohdennettuja liikumisryhmiä liikuntaseuratoiminnan ulkopuolella oleville lapsille ja nuorille.	Arkiliikuntaan ja liikunnallisten elämäntapojen oppimiseksi on löydettävä monia keinoja. Kunnan asettamissa tavoitteissa ja toimenpiteissä huomioidaan vähän liikkuvat ryhmät, esimerkiksi toimeentulotuen piirissä olevat lapsiperheet. Kunta hyödyntää yhteistyötä koulujen, kouluterveydenhuollon ja muiden yhteiskunnallisten instituutioiden kanssa. Kunnassa on maksuttomia liikuntavaihtoehtoja lapsille ja nuorille, erityisesti noin 15-vuotiaille, joilla on havaittu tapahtuvan lajista pois putoamista. Kunnassa järjestetään esim. varustekierrätystä harrastamisen hinnan alentamiseksi. (2.), (5.), (6.)
Vaikutusten ennakoarviointi (EVA)	Liikunnan edistämisestä vastaavat viranhaltijat osallistuvat valmisteilla olevien lautakuntapäätösten vaikutusten ennakoarviointiin (EVA).	Vaikutusten ennakoarvioinnin (EVA) käyttö vakiinnutetaan kunnassa. Liikunnan edistämisestä vastaavat viranhaltijat osallistuvat lautakuntapäätösten vaikutusten ennakoarviointiin (EVA). Vaikutusten ennakoarviointiprosessissa on kuultu kuntalaisia. EVA-arviointi otetaan käyttöön lautakunnan alaisten palvelujen suunnittelussa. (8.)
Liikunnan edistämisen poikkihallinnollinen työryhmä	Kunnassa toimii poikkihallinnollinen työryhmä, jossa käsitellään liikunnan edistämistä.	Kunnassa toimii poikkihallinnollinen työryhmä, jossa käsitellään liikunnan edistämistä.

Liikunta : Mikkeli 2022

Liikunta

- Sitoutuminen
- Johtaminen
- Seuranta ja tarveanalyysi
- Voimavarat
- Osallisuus
- Muut ydintoiminnat

Aineisto päivitetty 25.01.2023

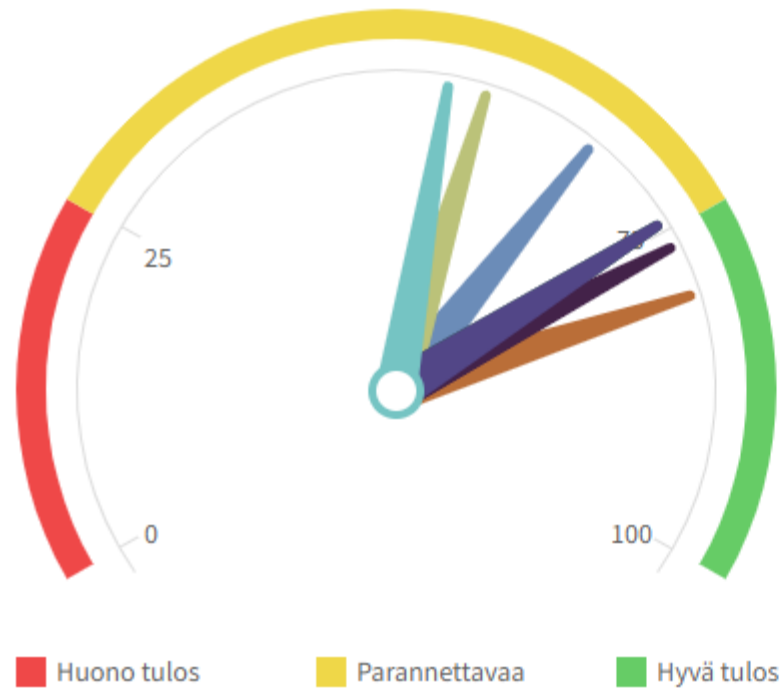
← Pisteet		Mikkeli	Koko maa
Liikunta		73	72
Sitoutuminen	i	70	69
Johtaminen	i	75	72
Seuranta ja tarveanalyysi	i	62	65
Voimavarat	i	44	55
Osallisuus	i	100	95
Muut ydintoiminnat	i	89	75

PERUSKOULU

Indikaattori	Indikaattorin kuvaus	Toimenpidesuosituks
Kouluympäristön ja yhteisön tarkastus	Oppilasmäärällä painotettu keskiarvo kunnan peruskouluista, joissa kouluympäristön terveellisuuden ja turvallisuuden sekä koulu yhteisön hyvinvoinnin edistämisen tarkastus on tehty terveydenhuoltolain edellyttämällä aikavälillä kolmen vuoden välein. (1.)	Kunnan peruskoulujen kouluympäristön terveellisyys ja turvallisuus ja koulu yhteisön hyvinvointi tarkastetaan kolmen vuoden välein. Tarkastustilaisuudessa käsitellään kerätyt taustatiedot monialaisesti, tehdään tilakierros ja kootaan havainnot. Näiden pohjalta laaditaan tarkastuksen loppuyhteenveto sekä sovitaan tarvittavista jatkotoimista, niiden vastuutahoista ja seurannasta. Tarkastus dokumentoidaan tarkastuksen yhteenveto- ja seurantalomakkeille. (2.), (3.), (4.)
Oppilaiden poissaolot	Oppilasmäärällä painotettu keskiarvo kunnan peruskouluista, joissa poissaolojen kokonaismäärä on tiedossa.	Poissaolojen seuranta mahdollistaa varhaisen puuttumisen ja tuen tarjoamisen riittävän varhain. Poissaolojen seurannalla on mahdollista ehkäistä lasten ja nuorten syrjäytymistä. Pelkkä poissaolojen kokonaismäärä ei kerro, mistä syystä oppilas on ollut poissa ja mihin asioihin tulisi puuttua, esimerkiksi opiskelu huollon ja koko koulun hyvinvoinnin näkökulmasta. Tämä vuoksi poissaolot tulee tilastoida sairauksiin sekä luvallisiin ja luvattomiin poissaoloihin. Luokanopettajan/-valvojan kuukausittaiset yhteenvetolistat poissaoloista auttavat esimerkiksi opiskelu huoltoryhmää suunnittelemaan tarvittavia toimenpiteitä. Poissaoloihin liittyviä ehkäiseviä toimenpiteitä voidaan toteuttaa sekä yhteisö-, luokka- että yksilötasolla (esimerkiksi yläkoulussa lukuvuoden aloittaminen kolme päivää kestäväällä luokanvalvojajohtoisella jaksolla, joka keskittyy ryhmäyttämiseen ja luokkahengen parantamiseen). (5.)
Liikuntavälitunnit	Oppilasmäärällä painotettu keskiarvo kunnan peruskouluista, joissa on käytössä pitkät liikuntavälitunnit.	Koulun välitunneilla järjestetään ohjattua liikuntaa (vetäjänä esim. paikallisen urheiluseuran edustaja tai koulun oppilas). Välitunteja rytmitetään pidemmän tauon saamiseksi. (6.)
Kouluruokailu-suositus	Oppilasmäärällä painotettu keskiarvo kunnan peruskouluista, joissa noudatetaan kouluruokailusuositusta (2008, 2017) koululounaan ja välipalojen järjestämisessä.	Kouluruokailussa lapsille ja nuorille opetetaan terveystietoa, ruokailutapoja sekä suomalaista ruokakulttuuria. Kouluruokailu ajoitetaan ja porrastetaan siten, että kaiken ikäisille oppilaille tarjoutuu mahdollisuus oikea-aikaiseen ja rauhalliseen syömiseen. Makeisia, virvoitusjuomia tai sokeroituja mehuja ei ainakaan koulu aikana ole säännöllisesti tarjolla. Oppilaan yksilölliset ravitsemukseen tai sairauden hoitoon liittyvät tarpeet sovitaan yhteistyössä oppilaan, huoltajan, ruokailusta vastaavan henkilöstön ja kouluterveydenhuollon kanssa. (7.), (8.), (9.)

Perusopetus : Mikkelä 2021

Perusopetus

- Sitoutuminen
- Johtaminen
- Seuranta ja tarveanalyysi
- Voimavarat
- Yhteiset käytännöt
- Osallisuus
- Muut ydintoiminnat

Aineisto päivitetty 25.01.2023

← Pisteet		Mikkeli	Koko maa
Perusopetus		69	64
Sitoutuminen	i	66	59
Johtaminen	i	80	72
Seuranta ja tarveanalyysi	i	76	68
Voimavarat	i	57	60
Yhteiset käytännöt	i	74	69
Osallisuus	i	74	65
Muut ydintoiminnat	i	54	54

Kuntien hyte-kertoimen prosessi-indikaattorit: Kulttuuri

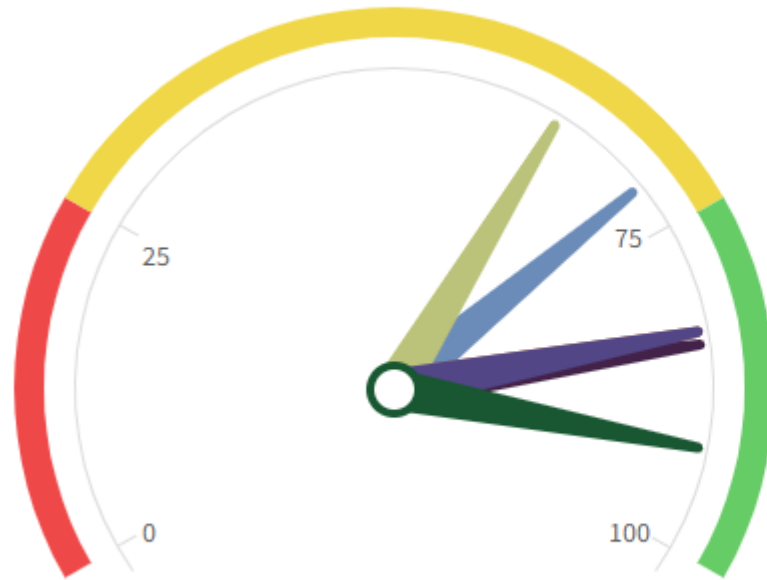
KULTTUURI

Indikaattori	Indikaattorin kuvaus	Toimenpidesuosituks
Kunta madaltaa kulttuuriin osallistumisen kynnystä	Kulttuuriin osallistumista edistäessään kunta järjestää itse tai taloudellisesti tukee toimintaa, jolla madalletaan kulttuuriin osallistumisen kynnystä.	<p>Kulttuuriin osallistumisen edistämisen ja osallistumiskynnyksen madaltamisen tavoitteet ovat kulttuuri- ja hyvinvointipoliittisesti tärkeitä. Tavoitteiden toteuttamiseen on löydettävissä monia keinoja. Tutkimustiedon mukaan kulttuuriosallistumista estää usein kokemuksen ja tottumuksen puute käydä kulttuuritilaisuuksissa tai esimerkiksi epävarmuus kulttuuritarjonnasta ja sen sisällöistä. Tottuneemman kulttuurikävijän mukanaolo madaltaa tällaisia osallistumiskynnyksiä sekä laajentaa tietoutta erilaisista tarjolla olevista kulttuuritoiminnan muodoista. Myös mm. yksinäisyys ja seuran puute, fyysiset esteet ja vastaavat seikat voivat rajoittaa osallistumista, ja niiden vaikutusta voidaan vähentää, kun mukaan lähtee toinen henkilö tai muita henkilöitä.</p> <p>Kunnan tulee ottaa huomioon asettaessaan tavoitteita ja laatiessaan toimenpiteitä vähän kulttuuria käyttävät ihmiset, joilla osallistumismahdollisuudet ovat rajallisia. Osana kuntien kulttuuritoiminnasta annetun lain (166/2019) toimeenpanoa kunnan tulee hyödyntää vapaaehtoistoiminnan piirissä kehitettyjä, osallistumiskynnystä madaltavia toimintamuotoja. Tällaisia ovat esimerkiksi kulttuurikaveri- ja kulttuuriluotsinimen saaneet toimintamuodot, joilla kulttuurin osallistumiskynnystä madalletaan löytämällä ne ihmiset, jotka eivät itse aktiivisesti hakeudu kulttuuritoiminnan pariin.</p> <p>Kunnat voivat järjestää toiminnan joko itse, yhteistyössä eri järjestöjen kanssa tai yhteistyössä muiden kuntien kanssa. Toiminta voi sisältää yhteisiä koulutuksia esimerkiksi kulttuuriluotsi- tai kulttuurikaveritoiminnasta tai muusta osallistumiskynnystä madaltavasta toiminnasta. Toiminta voi sisältää myös kotiin vietäviä palveluita. (1.), (2.)</p>

Indikaattori ilmaisee onko kunnalla jokin pysyvä käytäntö, jolla kunta järjestää tai tukee taloudellisesti kunnassa järjestettävää kulttuuriluotsi- tai kulttuurikaveritoimintaa tai muuta vastaavaa vapaaehtoistoimintaa. 0 pistettä:

Ei / ei tietoa. 100 pistettä: Kyllä

Kulttuuri : Mikkelä 2021

■ Huono tulos   ■ Parannettavaa   ■ Hyvä tulos

Kulttuuri

- Sitoutuminen
- Johtaminen
- Seuranta ja tarveanalyysi
- Voimavarat
- Osallisuus
- Muut ydintoiminnat

Aineisto päivitetty 25.01.2023

← Pisteet

	Mikkeli	Koko maa
Kulttuuri	79	66
Sitoutuminen i	71	67
Johtaminen i	83	78
Seuranta ja tarveanalyysi i	84	51
Voimavarat i	63	61
Osallisuus i	83	69
Muut ydintoiminnat i	92	69

Tulosindikaattorit

Tulosindikaattorit kuvaavat hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tuloksellisuutta väestötasolla. Niiden avulla mitataan muutosta. Tulosindikaattoreista lasketaan kahden viimeisimmän vuoden erotus kuvaamaan tapahtunutta muutosta. Poikkeuksena tästä on Kouluterveyskysely, joka toteutetaan kahden vuoden välein. Jos jonkin indikaattorin arvo on jo tavoitetilanteessa, saa kunta sen osalta maksimipisteet. Ongelman yleisyyttä kuvaavissa indikaattoreissa tavoitetasona pidetään alle 5 % esiintyvyyttä kohdejoukossa.

Tulosindikaattorit

Sotkanet-indikaattorin numero	Indikaattori	Lähde
286	Kokee terveydentilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi, osuus 8. ja 9. luokan oppilaista	Kouluterveyskysely
3906	Ylipaino, osuus 8. ja 9. luokan oppilaista	Kouluterveyskysely
3219	Koulutuksen ulkopuolelle jääneet 17–24-vuotiaat, osuus vastaavanikäisestä väestöstä	Tutkinto-rekisteri (Tilastokeskus)
234	Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet 25–64-vuotiaat, osuus vastaavanikäisestä väestöstä	Toimeentulotukirekisteri
306	Työkyvyttömyyseläkettä saavat 25–64-vuotiaat, osuus vastaavanikäisestä väestöstä	Eläketurva-keskus
3959	Kaatumisiin ja putoamisiin liittyvät hoitajakset 65 vuotta täyttäneillä henkilöillä verrattuna 10 000 vastaavan ikäiseen henkilöön.	Hoitoilmoitusjärjestelmä

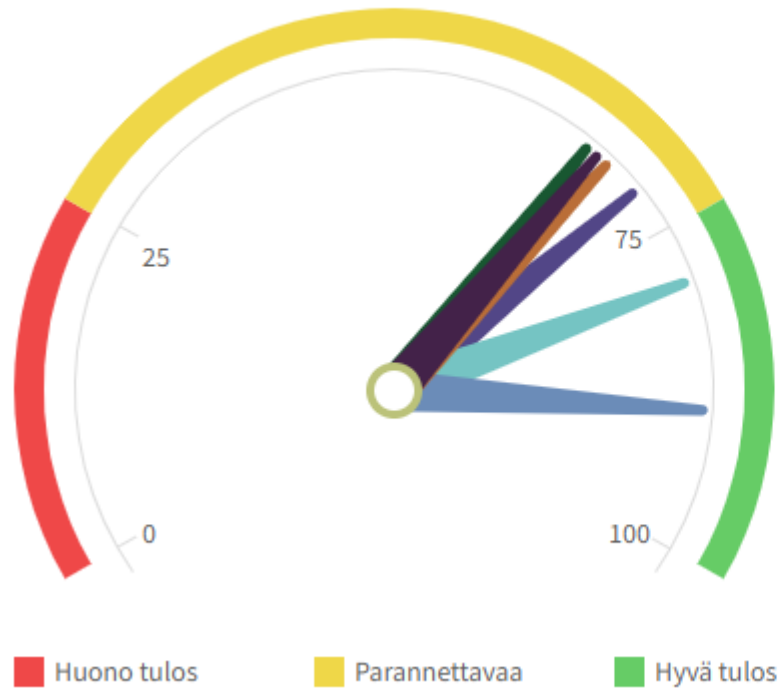
TEAviisari – terveyden edistämisasiivisuus

- Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL) kerää kyselyllä tietoja kunnan eri toimialojen hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyöstä (TEA).
- Tiedonkeruilla selvitetään esimerkiksi toimenpiteitä, resursseja ja poikkihallinnollisia toimintakäytäntöjä.
- Kunnille tiedonkeruut antavat tietoa kunnan tilanteesta suhteessa koko maahan tai vertailukuntiin.
- Tietoja käytetään hyvinvointijohtamisen välineenä useissa kunnissa.

Teaviisari

Kaikki sektorit : Mikkelä 2021

- Kuntajohto
- Perusopetus
- Lukiokoulutus
- Ammatillinen koulutus
- Liikunta
- Perusterveydenhuolto
- Kulttuuri

Aineisto päivitetty 01.09.2022

Lähde:
<https://teaviisari.fi/teaviisari/fi/tulokset?view=NAKOKULMA&y=2022&chartType=pointer&cmp=r&r=KUNTA491>

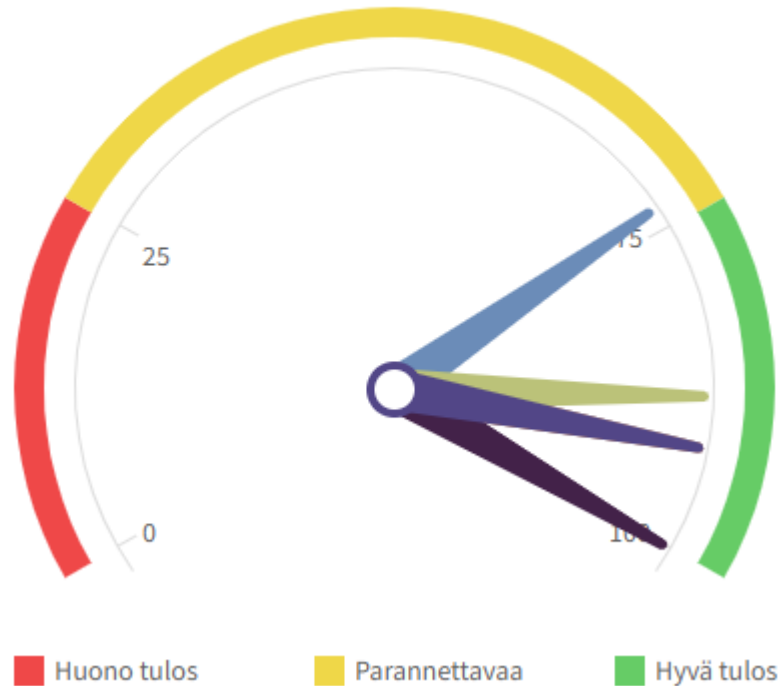
Teaviisari: vuosivertailu, Mikkelä

Pisteet	2022	2021	2020	2019	2018	2017	2016	2015	2014	2013	2012
Kaikki sektorit	74	74	73	72	71	72	72	66	63	69	71
Kuntajohto	..	89	..	90	..	87	..	85	..	76	..
Perusopetus	..	69	..	67	..	66	..	70	..	65	..
Lukiokoulutus	..	..	67	..	62	..	80	..	..	..	77
Ammatillinen koulutus	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..
Liikunta	74	..	73	..	76	..	59	..	46	..	49
Perusterveydenhuolto	..	..	66	..	64	..	67	..	65	..	69
Kulttuuri	..	79	..	73	..	..	..	..	..	..	..

Teaviisari: esimerkkinä kuntajohto

Kuntajohto : Mikkeli 2021

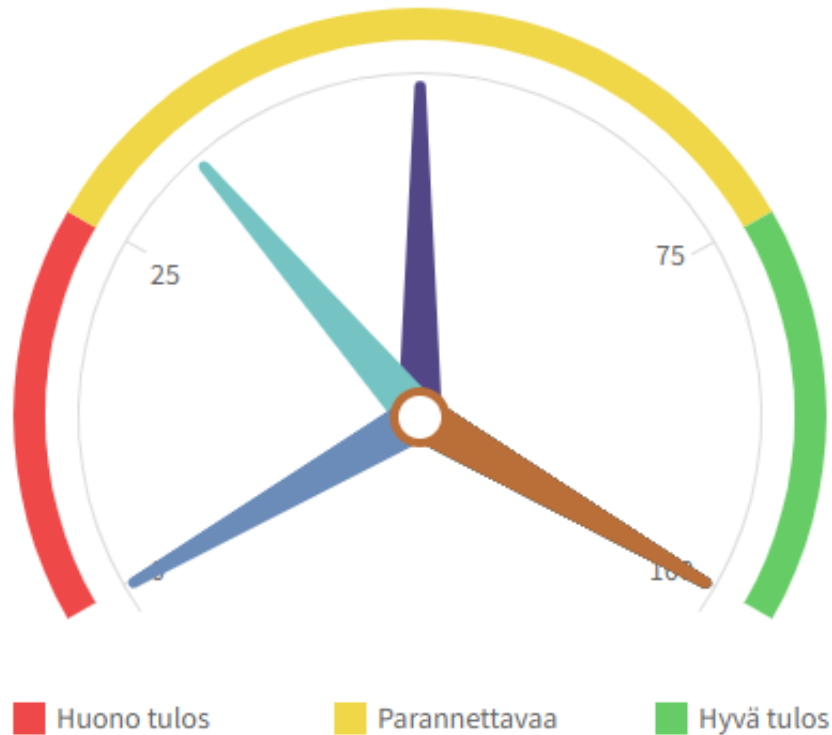
Kuntajohto

- Sitoutuminen
- Johtaminen
- Seuranta ja tarveanalyysi
- Voimavarat
- Osallisuus

Aineisto päivitetty 18.10.2022

Kuntajohto: sitoutuminen

Sitoutuminen : Mikkelä 2021

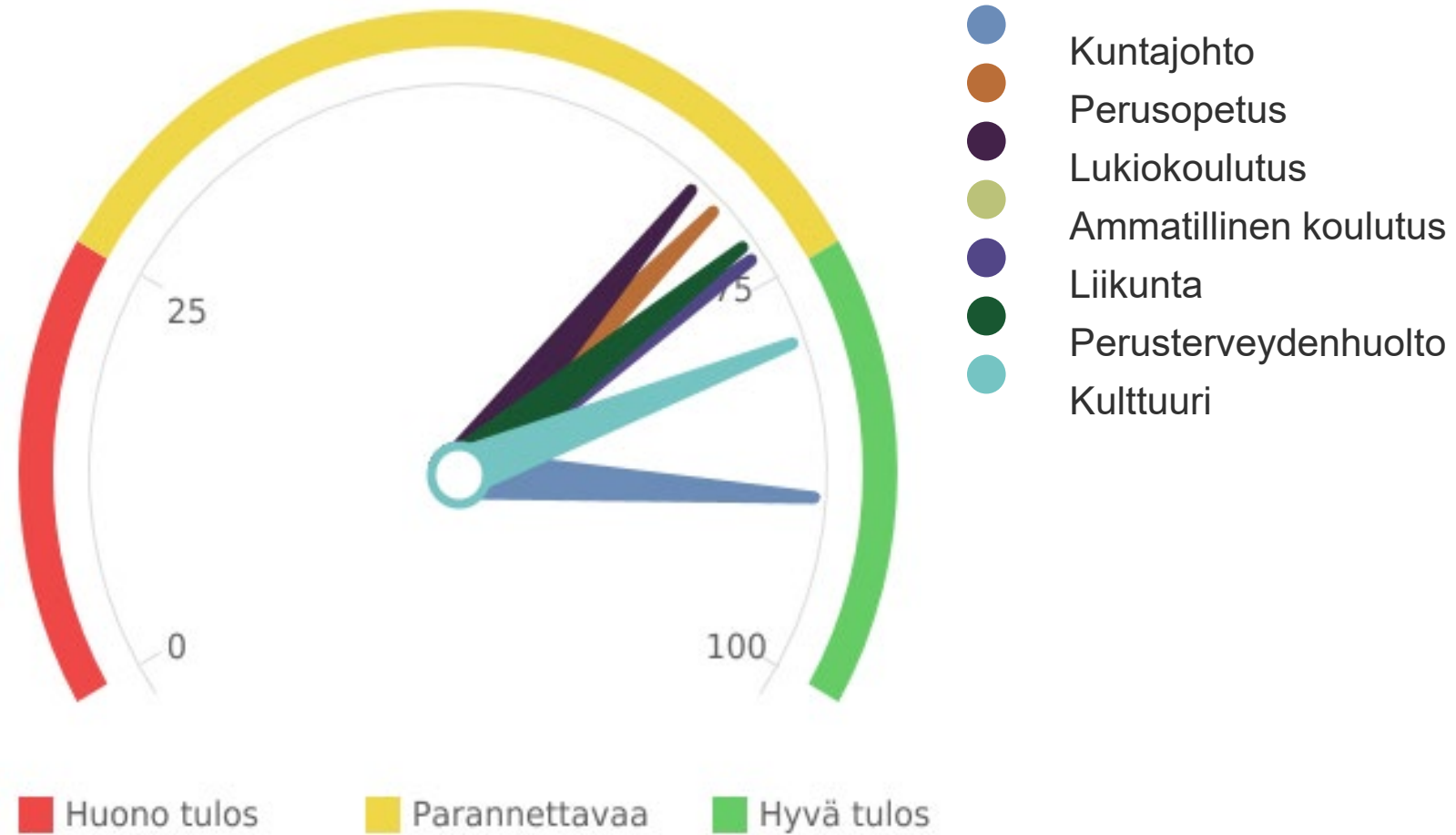

Sitoutuminen

- Paikallinen turvallisuussuunnitelma
- Tavoitteet toiminta- ja taloussuunnitelmassa
- Arviointikertomus
- Mittarit toiminta- ja taloussuunnitelmassa
- Ikäryhmittäisiä tavoitteita ja toimenpiteitä terveyttä edistävien ravitsemustottumusten lisäämiseksi
- Toimenpiteet terveyserojen kaventamiseksi
- Tasa-arvo ja yhdenvertaisuus
- Kestävyystavoitteet

Aineisto päivitetty 18.10.2022

Kaikki sektorit : Mikkelä 2022

Kaikki sektorit : Mikkeli 2022

	Mikkeli	Lappeenranta	Joensuu	Kotka	Porvoo	Hämeenlinna	Seinäjoki	Koko maa
Kaikki sektorit	75	75	68	73	67	69	76	68
Kuntajohto	89	88	87	85	76	87	89	79
Perusopetus	69	69	63	64	64	61	66	64
Lukiokoulutus	67	72	64	77	..	70	59	66
Ammatillinen koulutus	..	..	..	..	..	..	..	63
Liikunta	73	90	74	78	66	72	83	72
Perusterveydenhuolto	72	67	61	56	57	58	78	70
Kulttuuri	79	74	56	83	81	67	79	66

Hyvinvointikertomuksen vähimmäistietosisältö

- Kunnille ja hyvinvointialueille on tulossa hyvinvointikertomuksen vähimmäistietosisältö asetuksella velvoittavana seurattavaksi.
- Yhteisillä määrittelyillä varmistetaan, että vähimmäistietosisältö perustuu kansallisiin tietorakenteisiin, määrittelyihin ja ohjeisiin.

Lähteitä

- <https://thl.fi/fi/web/hyvinvoinnin-ja-terveyden-edistamisen-johtaminen/hyvinvointijohtaminen/hyvinvointijohtaminen-kunnassa/hyte-kerroin-kannustin-kunnille>
- https://sotkanet.fi/sotkanet/fi/taulukko/?indicator=HYwxCoAwFENPlKG2aiG4OHd2cPkIagtdKoj1-P66ZHh5CU0stl4wchKBG CURVjolhGYNrLP0yQ6E-6Fv5tYkT-xyKNJuJPLCvP4j234u4pVKPHLrLhWaOCn_AA==&region=C0-3NtlzTLE2NlOPBAA=&year=sy5ztjbW0zUEAA==&gender=t&abs=f&color=f&buildVersion=3.1.1&buildTimestamp=202211091024
- <https://teaviisari.fi/teaviisari/fi/tulokset>
- <https://www.tutkihallintoa.fi/kunnat/talous/kunnan-tilinpaatostiedot-palveluluokkakohtaisesti-kayttotalous-investoinnit/hyte-raportti-kuntien-hyvinvoinnin-ja-terveyden-edistamisen-kustannukset/>
- <https://dialogi.diak.fi/2020/05/13/uusi-karttasivusto-paljastaa-miten-huono-osaisuus-vaihtelee-alueiden-valilla/>